

सर्वोच्च अदालत, विशेष इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री कल्याण श्रेष्ठ
माननीय न्यायाधीश श्री सुशीला कार्की
माननीय न्यायाधीश श्री वैद्यनाथ उपाध्याय

आदेश

२०७० - WS - ००३७

ललितपुर जिल्ला, ल.पु.उ.म.न.वडा नं.४ पुल्चोक अवस्थित श्री लालीगुराँस बहुउद्देशिय सहकारी संस्था लि.को तर्फबाट अधिकारप्राप्त प्रमुख कार्यकारी निर्देशक सुरेन्द्र भण्डारी-१ निवेदक

विरुद्ध

नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, सिंहदरवार, काठमाडौँ-----१
नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय, सिंहदरवार-----१
नेपाल सरकार, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय, सिंहदरवार, काठमाडौँ-----१ विपक्षी
नेपाल सरकार, भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग, बबरमहल-----१

विषय: उत्प्रेषण, परमादेश।

नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा ३२ तथा १०७(१) र १०७(२) बमोजिम यस अदालतको असाधारण अधिकार क्षेत्रान्तर्गत दर्ता भई यस इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत रिट निवेदनको संक्षिप्त तथ्य एवं आदेश यस प्रकार छः-

श्री लालीगुराँस बहुउद्देशिय सहकारी संस्था लि., सहकारी ऐन, २०४८ बमोजिम दर्ता भई कारोबार सञ्चालन गरी आएको संस्था हो । सहकारी ऐन, २०४८ को दफा ३८(१) मा "प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि संस्था वा संघलाई देहाएबमोजिमको छुट र सुविधा प्राप्त हुनेछ" भनी उक्त दफा ३८(१) खण्ड (ख) मा "संस्था वा संघले गरेको अचल सम्पत्तिको लेनदेन वा खरीद बिक्रीसम्बन्धी कागजपत्र वा कुनै किसिमको लिखतमा आय टिकट वा रजिष्ट्रेशन दस्तुर लाग्ने छैन" भनी कानूनी सुविधा प्रदान गरी राखेको छ ।

सहकारी ऐनको उपरोक्त कानूनी व्यवस्था मुताविक सहकारी संस्थाको लिखत रजिष्ट्रेशन गर्दा रजिष्ट्रेशन दस्तुर नलाग्ने गरी छुट सुविधा प्रदान गरी राखेकोमा आर्थिक अध्यादेश, २०७०/०७१ को दफा ११ रजिष्ट्रेशन दस्तुर, सेवा शुल्क र अन्य दस्तुर सम्बन्धी अनुसूची ४ अन्तर्गत सेवा शुल्क शिर्षकको सि.नं.२ मा सहकारी संस्थाबाट दिने कर्जाको धितोबन्धक वा दृष्टिबन्धक लिखतमा थैली अनुसार शुल्क, दस्तुर लगाउने व्यवस्था गरियो । त्यसैगरी सोही अध्यादेशको दफा ११ अनुसूची ४ को ग. विविध शिर्षकको सि.नं.७ मा सहकारी संस्थाहरुले आफ्ना सदस्यहरुबीच रु.एक करोडसम्म ऋण प्रवाह गर्दा राखिने धितो वा दृष्टिबन्धक लिखतमा लिखत पारित गर्दा लाग्ने रजिष्ट्रेशन दस्तुर छुट हुनेछ भन्ने व्यवस्था छ । त्यसैगरी अनुसूची ४ को ग. विविधको सि.नं.१६ मा सहकारी ऐन, २०४८ को दफा ५ अन्तर्गत दर्ता भएका सहकारी संस्थाहरुले संस्थाको प्रयोजनका लागि मात्र भवन र जग्गा खरीद गर्दा सहकारी विभागको सिफारिसमा लाग्ने रजिष्ट्रेशन दस्तुर मिनाहा हुनेछ । अन्य व्यापारिक प्रयोजनको हकमा यस ऐनबमोजिम दस्तुर लाग्नेछ भन्ने व्यवस्था छ ।

उपरोक्तबमोजिम आर्थिक अध्यादेश, २०७०/०७१ का प्रावधानहरु सहकारी ऐन, २०४८ को दफा ३८(१) खण्ड (ख) ले प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि संस्था वा संघले गरेको अचल सम्पत्तिको लेनदेन वा खरीद बिक्रीसम्बन्धी कागजपत्र वा कुनै किसिमको लिखतमा, आय टिकट वा रजिष्ट्रेशन दस्तुर नलाग्ने गरी लिखत रजिष्ट्रेशन गर्दा दस्तुर नलाग्ने गरी छुट सुविधाको प्रत्याभूति गरी राखेको कानूनी व्यवस्थसँग बाझिन गएको छ । सहकारी ऐन, २०४८ ले सहकारी संस्थाहरुको लिखत रजिष्ट्रेशन गर्दा सहकारी संस्थाबाट दिने कर्जाको धितोबन्धक वा दृष्टिबन्धक लिखतमा उपरोक्तबमोजिमको शुल्क लाग्ने र रु.एक करोडभन्दा बढी ऋण प्रवाहसम्बन्धी बन्धक लिखत रजिष्ट्रेशनमा सो अनुसूची ४ को ग. विविधको सि.नं.१६ र अनुसूची ४क. घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुरको शिर्षकको सि.नं.८ अनुसार १ प्रतिशत दस्तुर लाग्ने गरिएको छ ।

सहकारी संस्थाको लिखत रजिष्ट्रेशन दस्तुर लाग्ने लगाउने गरी आर्थिक अध्यादेश, ०७०/०७१ को दफा ११ अनुसूची ४ अन्तर्गतको सेवा शुल्कसम्बन्धी देहाय सि.नं.२ र विविध सम्बन्धी सि.नं.७ र १ को प्रावधानहरु सहकारी ऐन, २०४८ को दफा ३८(१) र ३८(१)(ख) सँग बाझिएको हुँदा स्वतः अमान्य र बदरभागी छ । अतः आर्थिक अध्यादेश, ०७०/०७१ को दफा ११

अनुसूची ४ अन्तर्गतको सेवा शुल्कसम्बन्धी देहाय सि.नं.२ र विविध सम्बन्धी सि.नं.७ र १६ को प्रावधानहरु सहकारी ऐन, २०४८ को दफा ३८(१) र ३८(१)(ख) मा उल्लिखित कानूनी व्यवस्थासँग बाझिएको हुँदा नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा १०७(१) बमोजिम प्रारम्भदेखि नै अमान्य र बदर घोषित गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको निवेदन माग दावी ।

यसमा के कसो भएको हो ? निवेदकको मागबमोजिमको आदेश किन जारी हुनु नपर्ने हो ? यो आदेश प्राप्त भएको मितिले बाटाका म्याद बाहेक १५ दिनभित्र लिखित जवाफ पठाउनु भनी विपक्षीहरुलाई सूचना पठाई लिखित जवाफ आएपछि वा अवधि नाघेपछि नियमानुसार पेश गर्नु समेत व्यहोराको यस अदालतबाट मिति २०७०।९।२३ मा भएको आदेश ।

निवेदक सहकारी संस्थाले नेपाल राष्ट्र बैंकबाट वित्तीय कारोबार गर्ने स्वीकृति लिएको नदेखिँदा आर्थिक विधेयक, २०७०/०७१ को सेवा शुल्क सम्बन्धी सि.नं.२, विविध सम्बन्धी सि.नं.७ र १६ का व्यवस्थाहरुबाट लिइने दृष्टिबन्धक वापतको रजिष्ट्रेशन दस्तुरको छुटको सुविधा निजले प्राप्त गर्न सक्ने अवस्था देखिएन । कानूनबमोजिम प्राप्त हुनै नसक्ने दस्तुर छुटको दावी लिनु सर्वथा अनुचित भएकोले निवेदकको मागबमोजिमको आदेश जारी हुनुपर्ने होइन । प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको नेपाल सरकार, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयको लिखित जवाफ ।

निवेदकले घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर छुट पाउनु पर्ने जिकीर लिएको र यस्तो छुट सहकारी ऐन, २०४८ अन्तर्गत पाउनु पर्ने भन्ने मुख्य माग दावी लिएको देखिन्छ । तर घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुरको व्यवस्था सहकारी ऐन, २०४८ ले व्यवस्थित गर्ने नभई आर्थिक ऐनले गर्ने र यस्तो आर्थिक ऐनबाट गरिने राजस्व दरसम्बन्धी व्यवस्थाहरु प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि सालवसाली रुपमा जारी हुने आर्थिक ऐन वा अध्यादेशबाट निश्चित गरिने हुँदा निवेदकको मागबमोजिमको आदेश जारी हुनुपर्ने होइन । प्रस्तुत निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयको लिखित जवाफ ।

निवेदकले आफ्नो रिट निवेदनमा यस विभागलाई विपक्षी बनाउनु पर्नाको स्पष्ट आधार र कारण खुलाउन सकेको अवस्था छैन । बिना आधार र कारण नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयद्वारा जारी गरिएको आर्थिक अध्यादेश, २०७०/०७१ को विषयलाई आधार बनाई यस विभागलाई विपक्षी

बनाई दिएको प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने नेपाल सरकार, भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभागको लिखित जवाफ ।

यस कार्यालयलाई विपक्षी बनाउन पर्नाको कुनै कारण र आधार निवेदनमा उल्लेख नगरिएको हुँदा प्रस्तुत निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको लिखित जवाफ ।

नियम बमोजिम पेशी सूचीमा चढी इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत रिट निवेदनमा निवेदकको तर्फबाट उपस्थित विद्वान् वरिष्ठ अधिवक्ता श्री चण्डेश्वर श्रेष्ठले सहकारी ऐन, २०४८ को दफा ३८(१) को खण्ड (ख) अनुसार प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि संस्था वा संघले गरेको अचल सम्पत्तिको लेनदेन वा खरीद बिक्री सम्बन्धी कागजपत्र वा कुनै किसिमको लिखतमा आय टिकट वा रजिष्ट्रेशन दस्तुर नलाग्ने व्यवस्था गरेको छ । आर्थिक अध्यादेश, २०७०/०७१ को अनुसूची ४ सेवा शुल्क शिर्षकको सि.नं.२ मा सहकारी संस्थाबाट दिने कर्जाको धितोबन्धक वा दृष्टिबन्धकी लिखतमा लिखतको थैली अनुसार दस्तुर लाग्ने गरी गरेको व्यवस्था एवं अनुसूची ४ देहाय ग. विविधको सि.नं.७ मा उल्लिखित प्रावधानहरू सहकारी ऐन, २०४८ को दफा ३८(१) र ३८(१)(ख) सँग बाझिएकोले सो हदसम्म उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर घोषित गरियोस् भन्ने समेत व्यहोराको बहस प्रस्तुत गर्नुभयो ।

विपक्षी नेपाल सरकार, भूमी सुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयसमेतको तर्फबाट उपस्थित विद्वान् उप-न्यायाधिवक्ता श्री शंकरबहादुर राईले निवेदक संस्थाले गरेको कारोवारमा आर्थिक अध्यादेश, २०७०/०७१ को अनुसूची ४ को सेवा शुल्क शिर्षकको सि.नं.२ देहाय ग. विविधको सि.नं.७ र अनुसूची ४ को ग. विविधको सि.नं.१६ मा उल्लिखित व्यवस्था कानून सम्मत भएकोले प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुनुपर्छ भन्ने समेत व्यहोराको बहस प्रस्तुत गर्नुभयो ।

उल्लिखित विद्वान् कानून व्यवसायीहरूले गर्नु भएको बहससमेत सुनी निवेदनसहितको मिसिल संलग्न सम्पूर्ण कागजातहरूको अध्ययन गरी हेर्दा निवेदन मागबमोजिमको आदेश जारी हुनुपर्ने हो, होइन भन्ने सम्बन्धमा निर्णय दिनु पर्ने देखिन आयो ।

निर्णयतर्फ विचार गर्दा सहकारी ऐन, २०४८ को दफा ३८(१) मा "प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि संस्था वा संघलाई देहायबमोजिमको छुट र सुविधा प्राप्त हुनेछ" भनी उक्त दफा ३८(१) खण्ड (ख) मा "संस्था वा संघले गरेको अचल सम्पत्तिको लेनदेन वा खरीद बिक्री सम्बन्धी कागजपत्र वा कुनै किसिमको लिखतमा आय टिकट वा रजिष्ट्रेशन दस्तुर लाग्ने छैन" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेकोमा आर्थिक अध्यादेश, २०७०/०७१ को दफा ११ अनुसूची ४ सेवा शुल्क शिर्षकको सि.नं.२ मा सहकारी संस्थाबाट दिने कर्जाको धितोबन्धक वा दृष्टिबन्धक लिखतमा लिखितको थैली अनुसार दस्तुर लाग्ने व्यवस्था गरिएको छ । त्यसैगरी सोही अध्यादेशको दफा ११ अनुसूची ४ को विविधको सि.नं.७ मा "सहकारी संस्थाहरूले आफ्ना सदस्यहरूबीच रु.एक करोडसम्म ऋण प्रवाह गर्दा राखिने धितो वा दृष्टिबन्धक लिखतमा लिखत पारित गर्दा लाग्ने रजिष्ट्रेशन दस्तुर छुट हुनेछ" भनी र सोही अनुसूची ४ देहाय ग. सि.नं.१६ मा "सहकारी ऐनको दफा ५ अन्तर्गत दर्ता भएका सहकारी संस्थाहरूले संस्थाको प्रयोजनका लागि मात्र भवन र जग्गा खरीद गर्दा सहकारी विभागको सिफारिसमा लाग्ने रजिष्ट्रेशन दस्तुर मिनाह हुनेछ । अन्य व्यापारिक प्रयोजनको हकमा यस ऐन बमोजिम दस्तुर लाग्नेछ" भन्ने प्रावधान राखी रु.एक करोडसम्मको कारोवारमा मात्र रजिष्ट्रेशन दस्तुर नलाग्ने र रु.एक करोडभन्दा बढी रकमको सहकारी कारोवारमा रजिष्ट्रेशन दस्तुर लाग्ने लगाउने गरी निवेदक जस्ता सहकारी संस्थाको हकमा रजिष्ट्रेशन दस्तुर लाग्ने लगाउने गरेको प्रावधानहरू सहकारी ऐन, २०४८ को दफा ३८(१) र ३८(१)(ख) सँग बाझिएको हुँदा बाझिएको हदसम्म नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा १०७(१) बमोजिम प्रारम्भदेखि नै उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर घोषित गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको निवेदन माग दावी रहेको देखिन्छ ।

नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा १०७(१) अनुसार "यस संविधानद्वारा प्रदत्त मौलिक हकउपर अनुचित बन्देज लगाइएकोले वा अन्य कुनै कारणले कुनै कानून यो संविधानसँग बाझिएको हुँदा सो कानून वा त्यसको कुनै भाग बदर घोषित गरी पाउँ भनी कुनै पनि नेपाली नागरिकले सर्वोच्च अदालतमा निवेदन दिन सक्नेछ र सो अनुसार कुनै कानून संविधानसँग बाझिएको देखिएमा सो कानूनलाई प्रारम्भदेखि नै वा निर्णय भएको मितिदेखि अमान्य र बदर घोषित गर्ने असाधारण अधिकार सर्वोच्च अदालतलाई हुनेछ" भन्ने संवैधानिक व्यवस्था रहेको पाइन्छ ।

उक्त संवैधानिक प्रावधान अनुरूप प्रस्तुत विवादमा नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ को धारा १०७(१) मा उल्लिखित अवस्था छ छैन र यस अदालतको विशेष इजलासको अधिकार क्षेत्र आकर्षित हुन सक्ने हो होइन भन्ने प्रश्न नै विचारणीय हुन आएको छ ।

श्री लालीगुराँस बहुउद्देशिय सहकारी संस्था लिमिटेडको तर्फबाट परेको प्रस्तुत निवेदनमा नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को खास व्यवस्थासँग आर्थिक अध्यादेश, २०७०/०७१ मा उल्लिखित कानूनी व्यवस्था बाझिएको भन्ने नभई आर्थिक अध्यादेश, २०७०/०७१ को दफा ११ अनुसूची ४ सेवा शुल्क शिर्षकको सि.नं.२ र सोही अनुसूची ४ देहाय ग. सि.नं.१६ मा उल्लिखित प्रावधानहरू सहकारी ऐन, २०४८ को दफा ३८(१) र ३८(१)(ख) सँग बाझिएको भन्ने अवस्थामा कुन ऐनले प्रधानता पाउने भन्ने कुरा मुद्दाको रोहमा सम्बन्धित इजलासले विचार गर्न सक्ने कुरा हो । कुनै ऐनमा उल्लिखित व्यवस्था अर्को ऐनमा उल्लिखित व्यवस्थासँग बाझियो भन्दैमा नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा १०७(१) बमोजिम यस विशेष इजलासको अधिकारक्षेत्र आकर्षित हुन सक्तैन । संविधान विपरित कानून बनेकोमा बदर घोषित गर्नुपर्ने अवस्थामा मात्रै विशेष इजलासले हेरी निरोपण गर्नुपर्ने हुन्छ ।

निवेदक संस्थाले आर्थिक अध्यादेश, २०७०/०७१ को दफा ११ अनुसूची ४ अन्तर्गतको सेवा शुल्क सम्बन्धी देहाय सि.नं.२ र विविध सम्बन्धी सि.नं.७ र १६ को प्रावधान बमोजिम विपक्षीहरूको नाउँमा शुल्क, दस्तुर उठाउन नलगाउनु भनी विपक्षीहरूको नाउँमा नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा १०७(२) बमोजिम परमादेशको आदेशसमेत जारी गरी पाउँ भनी निवेदन समेत दिएको देखिँदा सो सम्बन्धमा नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा १०७(१) बमोजिम यस विशेष इजलासबाट सुनुवाई गरी निरोपण गर्न सक्ने अवस्था देखिएन ।

यसरी निवेदक श्री लालीगुराँस बहुउद्देशिय सहकारी संस्था लिमिटेडको तर्फबाट दिएको प्रस्तुत रिट निवेदनमा नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा १०७(२) बमोजिमको माग दावी समेत लिएको देखिएकोले सो सम्बन्धमा सुनुवाईको लागि सम्बन्धित इजलासमा पेश गर्नुपर्ने देखियो । तसर्थ, निवेदक संस्थाले माग दावी गरेको आर्थिक विधेयक, २०७०/०७१ को दफा ११ अनुसूची ४ सि.नं.२ र अनुसूची ४ देहाय ग. विविध खण्ड ७ र सि.नं.१६ मा उल्लिखित प्रावधानहरू सहकारी

ऐन, २०४८ को दफा ३८(१) र ३८(१)(ख) सँग तादाम्यता नभई फरक रहेको भन्ने एवं नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा १०७(२) को विषयमा सुनुवाइको लागि विशेष इजलासको लगत कट्टा गरी नियमानुसार संयुक्त इजलासमा पेश गर्नु।

उक्त रायमा हामी सहमत छौं ।

न्यायाधीश

न्यायाधीश

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत: हरि कोइराला

कम्प्यूटर: अमिररत्न महर्जन

इति सम्बत् २०७१ साल श्रावण १५ गते रोज ५ शुभम्-----

पेशी सूचीमा चढी निर्णयार्थ पेश भएको प्रस्तुत रिट निवेदनमा निवेदक विद्वान् अधिवक्ता श्री अच्युतप्रसाद खरेलले गर्नु भएको बहस एवं मिसिल संलग्न सम्पूर्ण कागजात समेतको अध्ययन गरी हेर्दा निवेदन मागबमोजिमको आदेश जारी गर्न मिल्ने हो, होइन सम्बन्धमा निर्णय दिनु पर्ने देखिन आयो ।

निर्णयतर्फ विचार गर्दा निवेदकले

नेपाल सहकारी संस्था लिमिटेडले सो संस्थाको आन्तरिक कारोबारका निमित्त निवेदक संस्थाबाट काठमाडौं जिल्ला, इचङ्गुनारायण गा.वि.स.वडा नं.६ को कित्ता नम्बर १४७, १६०, १६१ र १६२ को जग्गा र सो जग्गामा बनेको घरहरू धितोबन्धक राखी रु.५,००,००,०००।— (अक्षरूपी पाँच करोड रुपैयाँ) उपलब्ध गराई दिन निवेदन दिएकोले उक्त संस्थाले कर्जा लिने गरी लेखिदिएको दृष्टिबन्धकी लिखत पारित गर्ने सन्दर्भमा मालपोत कार्यालय कलंकीको र.नं.८९६९ मिति २०७०।३।६ मा लिखत पारित गर्दा मालपोत कार्यालय कलंकीको रसीद नं.१४१८४२ बाट निवेदक संस्थासँग रु.५,००,०००।- (पाँच लाख रुपैयाँ) राजस्व दाखिल गर्ने गरी भएको निर्णय एवं कारवाहीसमेत नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा १०७(२) बमोजिम बदर गरी कानूनले नलाग्ने रजिष्ट्रेशन दस्तुर असूल गरिएको फिर्ता दिनु भनी विपक्षीहरूको नाउँमा परमादेशको आदेशसमेत जारी गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको निवेदन दिएको

निवेदकले आफूलाई परेको अन्यायतर्फ मात्र उल्लेख नगरी समग्र रूपमा आर्थिक अध्यादेशका उल्लेखित व्यवस्था खारेज गर्न माग दावी गरेकाले आर्थिक विधेयक ०६९/०७० को अनुसूची ४ग मा विविध महलको ७क मा सहकारी संस्थाहरूले आफ्ना सदस्यहरूबीच रु.एक करोडसम्म ऋण प्रभाव गर्दा राखिने धितो र वा दृष्टिबन्धक लिखतमा लिखत पारित गर्दा लाग्ने रजिष्ट्रेशन दस्तुर छुट

हुनेछ भनी उल्लेख भएको तर अनुसूची ४ख सेवा शुल्क शिर्षकको २ मा नेपाल राष्ट्र बैकबाट वित्तिय कारोवार गर्न स्वीकृति प्राप्त बैंक वित्तिय तथा सहकारी संस्थाबाट दिने कर्जाको धितो बन्धक वा दृष्टिबन्धक लिखतमा निम्नानुसार भनी राजश्व दरबन्दी उल्लेख भएको भए तापनि

आर्थिक अध्यादेशमा सहकारी संस्थाको लिखत रजिष्ट्रेशन दस्तुर लाग्ने लगाउने गरिएको रिट निवेदनको प्रकरण ४ मा उल्लेख गरिएबमोजिमको आर्थिक अध्यादेश २०७०/०७१ को दफा ११ अनुसूची ४ अन्तर्गतको सेवा शुल्कसम्बन्धी देहाय सि.नं.२ र विविध सम्बन्धी सि.नं.७ र १६ को व्यवस्थहरू राखी सहकारी कारोवारमा रजिष्ट्रेशन दस्तुर लगाउने गरिएको प्रावधानहरू संविधानको धारा ८०(१) र सहकारी ऐनको दफा ३८(१) ३८(१)ख सँग बाझिएको भन्ने सम्बन्धमा नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद् सचिवालय प्रधानमन्त्रीको कार्यालय र अन्य विपक्षी कार्यालयहरूबाट ऐनका म्यादभित्र लिखित जवाफ पेश हुने नै हुँदा सो सम्बन्धमा थप उल्लेख गरी रहनु परेन जहाँसम्म यस विभागको विषय छ । रिट निवेदनको प्रकरण १ देखि १० सम्म